

Posudek rigorózní práce

Autorka RP: **Anna Sehnalová**
Název RP: **Bagdáďští Židé v asijské diaspoře: Působení rodiny Sassoonů v Bombaji**

Posuzovatel RP: PhDr. Daniel Boušek, Ph.D.

Formální záležitosti:

Anna Sehnalová předložila práci, která po formální stránce splňuje veškeré požadavky kladené na rigorózní práci. Práce obsahuje čestné prohlášení, obsah, seznam použité literatury a elektronických zdrojů, bohatý poznámkový aparát a do angličtiny přeložené resumé.

Volba tématu a cíl práce:

Rigorózní práce Anny Sehnalové mapuje činnost rodiny Sassoonů v Bombaji a její všestranný přínos pro rozvoj tohoto města i indického obchodu obecně. Autorka si zvolila téma, které, jak poznamenává v úvodu, stálo na okraji zájmu hebraistických studií v Česku, a nebylo tudíž dosud náležitě zpracováno. Autorčina práce tak skýtá příležitost nahlédnout do méně známé části židovské diaspory, která však svým významem a vlivem přesáhla lokální rámec. Vytčenému cíli sledovat postupnou integraci rodu Sassoonů do bombajské evropské společnosti a její vztah k dalším menšinám autorka dostála. V závěru práce navíc vytyčila další možné směry bádání, které by přispěly k rozvinutí studia historie rodu Sassoonů a zasadily ho do širšího kontextu dějin Bagdáďských Židů. Autorčina práce tak představuje kvalitní „odrazový můstek“ pro její další studium.

Způsob zpracování:

Po metodické stránce je práce zcela vyhovující, členěna je logicky a přehledně. Po stručném vylíčení vzniku Bambaje coby moderního města se autorka věnuje dějinám židovských komunit v Suratě a jejich podílu na rozvoji obchodu. Od konce 18. století význam Suratě upadal a jeho vůdčí roli převzala Bombaj, do níž se přesunuli i židovští obchodníci. Autorka vyjmenovává v historickém pořadí čtyři židovské skupiny, které se zde usadily. 4. kapitola podává dostupné poznatky o historii rodu Sassoonů v Bagdádu, zakladateli její moderní dynastie, Sasonu ben Salehovi, o perzekuci ze strany Dāwuda Paši a následnému útěku Davida Sasona, který se stal zakladatelem rodu Sassoonů v Bombaji, kam roku 1832 přesídlil z Búšehru. V 5. až 9. kapitole diplomantka předkládá portréty jednotlivých vůdčích osobností tohoto rodu až do rozpadu rodu počátkem 20. století a přestěhování rodinné firmy do Londýna. 5. kapitola podrobně rozebírá podnikatelskou činnost Davida Sassoon a obchodní odvětví, jimiž se zabýval, způsob organizace jeho firmy a Davidův vliv na utváření a vznik dalších židovských obcí v Asii. Medailony jednotlivých osobností (celkem jde o šest osob) jsou strukturované více méně jednotně: obchodní a průmyslová činnost, náboženský život, mecenášství, pronikání a postavení v britské společnosti a odkaz pojednávané osobnosti. Díky této pevné struktuře může čtenář sledovat přínos jednotlivých členů rodu v dané oblasti a pozorovat vývoj či úpadek rodu. Autorka líčí postupnou sekularizaci rodu a odklon od tradičních hodnot v důsledku postupného asimilace do britské společnosti (viz Přílohy 13.I.). V práci se šťastně skloubí hebraistiko-historické a sociologické přístupy, což přispívá k plastickému vyobrazení dějin rodu Sassoonů.

K tomuto účelu autorka shromáždila rozsáhlou sekundární literaturu, s níž pracovala kriticky. Svou práci obohatila o přínosný obrazový materiál, který text názorně ilustruje. Text samotný je čtivý a psaný vytříbenou češtinou.

Podněty k obhajobě:

s. 19 – Autorka uvádí, že rod Sassoonů přišel do Mezopotámie pravděpodobně s ostatními Židy odvedenými Nebuchadnežarem II. (nepíše se spíše Nebúkadnesar nebo Nabukadnesar?) po pádu Jeruzaléma roku 587 (asi by se patřilo doplnit př. n. l.) a „dlouholetým obchodem mezi Blízkým východem a Asií značně zbohatli ...“ Domnívám se, že bude těžké tento názor doložit a jde spíš o projekci význačného postavení tohoto rodu do minulosti. Pokud je mi známo, Walter J. Fischel v knize *Jews in the Economic and Political Life of Medieval Islam*, New York, 1969, v níž pojednává také o bagdádských obchodních a finančních rodech, Sasony nejmenuje; totéž lze konstatovat o S. D. Goiteinovi a jeho *A Mediterranean Society*. (V této souvislosti bych chtěl autorku upozornit na Goiteinovu knihu *India Traders of the Middle Ages*, Leiden: Brill, 2008.) Jako plausibilnější mi připadá varianta (viz pozn. 33), že bagdádstí Sassoonové pocházejí z toledského rodu Ibn Šošanů, který po vyhánění přesídlil také do země Izraele. Zajímalo by mě, zda byl s tímto rodem spřízněn rabi Jehuda ha-Kohen ibn Susan (יְהוּדָה הַכֹּהֵן בֶּן סוּסָן) z Fásu, Maimonidův učitel, který při almohadském pronásledování zahynul jako martyr (Hirschberg, *Toldot ha-jehudim ba-afriqa ha-cfonit*, I, s. 100–101).

s. 22 – Další dotaz se týká pronásledování Sassoonů Dāwudem Pašou v Bagdádu. I když je zřejmé, že Pašovi šlo o likvidaci konkurence a finanční obohacení, zdůvodňoval své záměry náboženskými argumenty, např. poukazováním na porušování ustanovení Umarovy smlouvy ze strany Sassoonů?

s. 36 – Z jakého důvodu David Sassoon pověřil sepsáním tří učebnic hebrejštiny právě Moritze Steinschneidera a jak se dověděl o jeho činnosti? Vnuká se zde otázka po kontaktech Davida Sassoonova s evropskou kulturní židovskou elitou. Jaké měl např. povědomí o hnutí Wissenschaft des Judenthums?

Rigorózní práce se soustředí na ekonomické aktivity jednotlivých osobností, což je u obchodníků a podnikatelů tohoto formátu logické, ale víme něco o jejich kulturních a literárních zájmech? Zmíněno bylo vydávání periodika v židovské arabštině, obracelo se jejich mecenášství také na hebrejský knihtisk? Víme jaké knihy a v jakém jazyce představitelé této rodiny četli?

Rigorózní práci považuji za velmi podnětnou a přínosnou a doporučuji ji k ústní obhajobě.

V Praze, 23. března 2011

PhDr. Daniel Boušek, Ph.D.